

ส่วนที่ 2

การเพิ่มโทษ ลดโทษ ยกโทษจำคุก และการรอกการลงโทษ

บทที่ 1

การเพิ่มโทษและลดโทษ

ในการเพิ่มหรือลดโทษ ศาลมีวิธีการที่จะเพิ่มหรือลดจากระวางโทษและโทษที่จะลง จึงต้องเข้าใจความหมายของคำว่า ระวังโทษ และ โทษที่จะลงเพื่อสามารถนำหลักเกณฑ์ การเพิ่มหรือลดโทษมาใช้ได้ถูกต้อง

ระวังโทษหรืออัตราส่วนโทษ หมายถึง ชนิดและปริมาณของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ในแต่ละฐานความผิด เช่น มาตรา 217 บัญญัติว่า "ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น ต้องระวังโทษจำคุก ตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท" โทษจำคุก 6 เดือน ถึง 7 ปี และปรับหนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทนี้เป็นระวังโทษ

โทษที่ศาลจะลง หมายถึง โทษที่ศาลกำหนดจะลงแก่จำเลยภายในขอบเขตของระวังโทษตามกฎหมาย

เหตุเพิ่มโทษ มีอยู่ 3 กรณี ดังนี้

1. เหตุเพิ่มโทษเพราะลักษณะความผิด เป็นการเพิ่มจากระวางโทษ ตัวอย่างเช่น มาตรา 191 วรรคท้าย การทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้นจากการคุมขังไป ถ้าได้กระทำโดย

ใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีหรือใช้อาวุธเป็นหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก และวรรคสองกึ่งหนึ่ง หรือตามมาตรา 285 การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ ถ้ากระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ หรือผู้อยู่ในความปกครองในความพิทักษ์หรือในความอุปการะ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในความผิดฐานนั้น ๆ หนึ่งในส่วน

2. เหตุเพิ่มโทษเพราะกระทำผิดไม่ซ้ำหลาย เป็นการเพิ่มจากโทษที่จะลงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 92 และมาตรา 93

3. เหตุเพิ่มโทษตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติการพนัน พระราชบัญญัติฝิ่น ซึ่งบัญญัติให้เพิ่มโทษกรณีจำเลยกระทำความผิดซ้ำอีก ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หลังจากพ้นโทษในครั้งก่อน โดยศาลจะต้องลงโทษทั้งจำคุกและปรับ

เหตุลดโทษ มี 3 กรณี ดังนี้

1. เหตุลดโทษ เพราะลักษณะของการกระทำความผิด เป็นการลดจากระวางโทษ เช่น มาตรา 247 ความผิดฐานปลอมหรือแปลงเงินตราของรัฐบาลต่างประเทศ (ได้รับการลดโทษจากระวางโทษที่กระทำต่อเงินตราของรัฐบาลไทย) มาตรา 262 ปลอมแสตมป์ของต่างประเทศ มาตรา 80 การพยายามกระทำความผิด มาตรา 84 ผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิด มาตรา 86 ผู้สนับสนุนการกระทำความผิด

2. เหตุลดโทษเพราะมีเหตุบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78 เป็นการลดโทษที่จะลง

3. เหตุลดโทษเพราะผู้กระทำความผิดอายุน้อย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 75 และมาตรา 76 เป็นการลดระวางโทษ

วิธีการเพิ่มโทษ

มาตรา 51 "ในการเพิ่มโทษมิให้เพิ่มขึ้นถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินห้าสิบปี"

หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษตามมาตรา 51 ใช้บังคับทั้งการเพิ่มระวางโทษ และเพิ่มโทษที่ศาลจะลง การเพิ่มโทษนั้น ถ้าโทษเดิมไม่ถึงชั้นประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต จะเพิ่มโทษจนถึงชั้นประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตไม่ได้ และถ้าเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลาจะเพิ่มโทษจำคุก เกินกว่า 50 ปีไม่ได้

ตัวอย่าง 1 ก. กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา ศาลจะลงโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่มีเหตุเพิ่มโทษเพราะกระทำผิดไม่ชัดหลาย ศาลจะเพิ่มโทษที่จะลงอีกไม่ได้ จะเพิ่มเป็นประหารชีวิตก็ไม่ได้

ตัวอย่าง 2 ก.กระทำความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ เป็นเหตุให้คนตาย ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต แม้จะมีเหตุเพิ่มระวางโทษ ศาลก็เพิ่มอีกไม่ได้

ข้อสังเกต 1 กฎหมายบัญญัติหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษ เฉพาะโทษประหารชีวิต และโทษจำคุก ดังนั้น โทษปรับ ศาลจึงเพิ่มได้ไม่มีกำหนดเพราะไม่มีข้อห้ามเพิ่มเกินกว่าเท่าใด ส่วนโทษกักขังเป็นโทษซึ่งเปลี่ยนมาจากโทษจำคุก หรือเป็นการกักขังแทนค่าปรับ โดยสภาพจึงยอมเพิ่มโทษไม่ได้ โทษริบทรัพย์สินเป็นโทษที่บังคับเอากับตัวทรัพย์สินนั้น จึงเพิ่มโทษไม่ได้เช่นกัน

2 การกระทำความผิดในขณะที่ผู้กระทำความผิดอายุไม่เกิน 17 ปี ไม่ว่าจะได้กระทำในครั้งก่อน หรือครั้งหลัง ไม่ถือว่าเป็นความผิดเพื่อการเพิ่มโทษ เพราะกระทำ ความผิด ไม่ชัดหลาย ตามมาตรา 92 และมาตรา 93

3 การบวกโทษในเรื่องการลงโทษ ตามมาตรา 58 หรือการนับโทษซ้อนกันตามมาตรา 22 ไม่ใช่การเพิ่มโทษ ดังนั้น เมื่อบวกโทษหรือนับโทษซ้อนกัน โทษจำคุกอาจเกินกว่า 50 ปีได้

ตัวอย่าง 1 คดีก่อนศาลลงโทษจำคุก 2 ปี แต่รอการลงโทษไว้ ต่อมาได้กระทำผิดอีก ศาลลงโทษจำคุกเรียงกระทงความผิด รวมเป็นโทษจำคุก 50 ปี ศาลต้องเอาโทษจำคุกที่รอไว้ในคดีก่อนมาบวก รวมเป็น 52 ปี

ตัวอย่าง 2 คดีแรกศาลลงโทษจำคุก 20 ปี ต่อมาศาลคดีที่ 2 ลงโทษจำคุกเรียงกระทงความผิด เป็นโทษจำคุก 40 ปี ศาลให้นับโทษจำคุกคดีที่ 2 ต่อจากโทษจำคุกคดีแรกได้ รวม 2 คดี จำเลยได้รับโทษจำคุก 60 ปี

อย่างไรก็ดี การบวกโทษสำหรับโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ในทางปฏิบัติไม่มีทางทำได้ เพราะเมื่อศาลลงโทษประหารชีวิตแล้ว ก็ต้องนำผู้ต้องโทษไปประหารให้ตาย หรือเมื่อลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ก็ไม่มีกำหนดเวลาของโทษที่จะเอามาคิดบวกได้

วิธีการลดโทษ การลดโทษจำคุก ที่มีกำหนดเวลาและการลดโทษรับไม่มีปัญหาอะไร เพราะมีจำนวนตัวเลขที่จะนำมาคิดคำนวณการลดโทษได้ ส่วนโทษกักขังและโทษรับทรัพย์สินโดยสภาพลดไม่ได้ แต่โทษประหารชีวิต และโทษจำคุกตลอดชีวิต ไม่มีตัวเลขแน่นอนที่จะนำมาคิดคำนวณ ดังนั้น กฎหมายจึงต้องบัญญัติหลักเกณฑ์การลดโทษทั้ง 2 ชนิดนี้ ไว้ ดังนี้

1. การลดโทษประหารชีวิต

มาตรา 52 "ในการลดโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษ หรือลดโทษที่จะลงให้ลดตั้งต่อไปนี้

- (1) ถ้าจะลดหนึ่งในสามให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต
- (2) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบห้าปีถึงห้าสิบปี"

วิธีการลดโทษประหารชีวิตนี้ใช้บังคับกับการลดระวางโทษ (หรือมาตราส่วนโทษ) และการลดที่จะลง ตัวอย่างเช่น ก.กระทำความผิด ซึ่งกฎหมายระวางโทษประหารชีวิต แต่ ก. อายุ 16 ปี ศาลต้องลดระวางโทษลงกึ่งหนึ่ง เป็นระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ 25 ปี ถึง 50 ปี จากนั้น ศาลจึงกำหนดโทษที่จะลงภายในขอบเขตของระวางโทษที่ลดแล้ว

ปัญหาว่าถ้าศาลลดโทษนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 52 คือไม่ลด 1 ใน 3 และไม่ลดกึ่งหนึ่ง แต่ลด 2 ใน 3 ศาลจะมีวิธีลดอย่างไร ถ้าเป็นการลดโทษที่จะลงไม่ค่อยมีปัญหา เพราะศาลอาจไม่กำหนดโทษที่จะลงให้ปรากฏในคำพิพากษา ศาลจะพิพากษาลงไปเลย ว่าลดโทษที่จะลง แล้วควรให้จำคุก 20 ปี เป็นต้น แต่ถ้าเป็นการลดระวางโทษจะลดอย่างไร เช่น ก.ใช้ให้ ข. ไปฆ่าเจ้าพนักงาน แต่ ข. กลัวความผิด จึงไม่ไปฆ่า ก.มีความผิดต้องระวางโทษ 1 ใน 3 ของความผิดนั้น คือลดระวางโทษให้ 2 ใน 3 ซึ่งความผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงานตามมาตรา 289 กฎหมายระวางโทษประหารชีวิตลง 2 ใน 3 ได้อย่างไร เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 91/2510 และที่ 427/2512 ศาลใช้วิธีลด 1 ใน 3 ก่อน เป็นโทษจำคุก 16 ปี แล้วจึงนำไปลดอีกกึ่งหนึ่งเป็นโทษจำคุก 8 ปี (มีอยู่ 3 ส่วนหักออก 1 ใน 3 ก่อน เหลือ 2 ส่วน เอา 2 ส่วนที่เหลือ ไปหักออกอีกครั้งหนึ่งเหลือ 1 ส่วนจึงเท่ากับลดลงหรือหักออกไป 2 ใน 3 ส่วน) วิธีการลดโทษประหารชีวิต 2 ใน 3 ตามตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกานี้ เป็นการลดตามมาตรา 52 ที่ยังไม่ได้แก้ไขซึ่งเดิมมาตรา 52 บัญญัติวิธีการลดโทษประหารชีวิตถ้าลด 1 ใน 3 ให้ลดเป็นโทษจำคุกตั้งแต่ 16 ปีถึง 20 ปี ศาลจึงเอาตัวเลขขั้นต่ำของการลงโทษ 1 ใน 3 คือจำคุก 16 ปี มาคิดลดอีกกึ่งหนึ่ง เหลือจำคุก 8 ปี แต่ปัจจุบันนี้มาตรา 52 ได้แก้ไขใหม่ การลดโทษประหารชีวิต 1 ใน 3 ต้องลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตเพียงอย่างเดียวจึงไม่มีตัวเลขที่จะเอามาคิดลดอีกกึ่งหนึ่ง

จะเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตมาเป็นโทษจำคุก 50 ปี แล้วคิดลดกึ่งหนึ่งเหลือจำคุก 25 ปี ก็ไม่ได้ เพราะโทษจำคุกตลอดชีวิตไม่ใช่โทษจำคุก 50 ปี มาตรา 53 ใช้กับการลดโทษจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น แต่กรณีนี้เป็นการลดโทษประหารชีวิต จึงเกิดปัญหาว่าศาลจะอย่างไร จะใช้วิธีการตามคำพิพากษากฎีกาที่ 1/2510 และที่ 427/2512 ย่อมไม่ได้ ทางออกของเรื่องนี้ คือ ศาลอาจใช้วิธีลดกึ่งหนึ่งก่อน แล้วจึงนำไปลดอีก 1 ใน 3 ซึ่งก็เท่ากับเป็นการลด 2 ใน 3 เหมือนกัน (เมื่ออยู่ 3 ส่วน เอาออกครึ่งหนึ่ง เหลือ 1 ส่วนครึ่ง เอา 1 ส่วนครึ่งไปหักออก 1 ใน 3 เหลือ 1 ส่วน เท่ากับหักออกหรือลดไป 2 ใน 3) และสามารถคิดคำนวณได้ เพราะการลดโทษประหารชีวิตกึ่งหนึ่ง มีตัวเลขค่าสุดของการลดกึ่งหนึ่ง เป็นโทษจำคุก 25 ปี แล้วเอาโทษจำคุก 25 ปี ไปหักออก 1 ใน 3 คงเหลือโทษจำคุก 16 ปี 8 เดือน

2. การลดโทษจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา 53 "ในการลดโทษจำคุกตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษ หรือลดโทษที่จะลง ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษจำคุกห้าสิบปี"

การลดโทษจำคุกตลอดชีวิต ตามมาตรา 53 ใช้กับการลดระวางโทษ และการลดโทษที่จะลงเช่นเดียวกับมาตรา 52 เช่น ศาลจะลงโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่มีเหตุลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ศาลจะเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นจำคุก 50 ปี เมื่อลดลงกึ่งหนึ่ง คงเหลือโทษจำคุก 25 ปี

วิธีการตามมาตรา 53 นี้ ใช้บังคับกับการลดโทษจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น จะนำไปใช้ในกรณีอื่น ๆ เช่น การบวกลบโทษ การนับโทษต่อคดีอื่นไม่ได้ เพราะโทษจำคุกตลอดชีวิตไม่ใช่โทษจำคุก 50 ปี แต่เป็นโทษที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาต้องจำคุกจนกว่าจะตาย มาตรา 53 ให้เปลี่ยนเป็นโทษจำคุก 50 ปี ก็เพื่อสามารถนำมาคิดคำนวณการลดโทษได้เท่านั้น

การคำนวณการเพิ่มโทษหรือลดโทษ

มาตรา 54 "ในการคำนวณการเพิ่มโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ศาลตั้งกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยเสียก่อนแล้วจึงเพิ่มหรือลดถ้ามีทั้งการเพิ่มและการลดโทษที่จะลง ให้เพิ่มก่อนแล้วจึงลดจากผลที่เพิ่มแล้วนั้น ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากับ หรือมากกว่าส่วนของการลด และศาลเห็นสมควรจะไม่เพิ่มไม่ลดได้"

บทบัญญัติมาตรา 54 นี้ ใช้เฉพาะกับการเพิ่มหรือลดโทษที่จะลง ดังนั้น ถ้ามีการเพิ่มหรือลดระวางโทษ ศาลต้องดำเนินการตามนั้นไปก่อน จากนั้นศาลจึงกำหนดโทษที่จะลงภายในขอบเขตของระวางโทษที่ได้เพิ่มหรือลดแล้ว ถ้าจะมีการเพิ่มหรือลดโทษที่จะลง จึงนำโทษที่ศาลกำหนดจะลงนั้นมาดำเนินการตามมาตรา 54

ตัวอย่าง ก.อายุ 15 ปี กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งกฎหมายระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกิน 6,000 บาท ศาลตั้งลดระวางโทษลงกึ่งหนึ่งตามมาตรา 75 เหลือระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี 6 เดือน และปรับไม่เกิน 3,000 บาท จากนั้นศาลจึงกำหนดโทษที่จะลง เช่น คดีนี้ศาลกำหนดโทษจะลงให้จำคุก 1 ปี แต่เนื่องจาก ก.ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ศาลจึงลดโทษที่จะลงให้กึ่งหนึ่งตามมาตรา 78 ศาลจึงต้องเอาโทษจำคุกที่จะลง 1 ปีนั้น มาลดอีกกึ่งหนึ่ง เหลือโทษจำคุกตามคำพิพากษา 6 เดือน

การเพิ่มหรือลดระวางโทษ ศาลคำนวณระวางโทษเพิ่มหรือลดเอง นอกคำพิพากษาก็ได้ แล้วกำหนดโทษลงในคำพิพากษาคตามเห็นสมควร (ฎีกาที่ 1312/2513)

การเพิ่มหรือลดโทษที่จะลงตามมาตรา 54 มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ให้ศาลตั้งกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยเสียก่อน จึงจึงเพิ่มหรือลด หมายความว่า เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยกระทำความผิด จะพิพากษาลงโทษจำเลย ศาลต้องกำหนดโทษ

ที่จะลงว่า คดีนี้ศาลจะลงโทษจำคุกหรือปรับจำเลยเท่าใด จากนั้นถ้ามีเหตุเพิ่มหรือลดโทษที่จะลง ศาลจึงนำโทษที่กำหนดไว้มาคิดเพิ่มหรือลด เช่น จำเลยกระทำผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ ให้จำคุก 3 ปี มีเหตุเพิ่มโทษที่จะลง 1 ใน 3 เป็นจำคุก 4 ปี หรือจำเลยกระทำผิด ศาลจะลงโทษจำคุก 2 ปี มีเหตุลดโทษที่จะลงกึ่งหนึ่งเป็นโทษจำคุก 1 ปี เป็นต้น

2. ถ้ามีทั้งการเพิ่มและการลดโทษที่จะลง ให้เพิ่มก่อนแล้วจึงลดจากผลที่เพิ่มแล้ว หมายความว่า ในคดีเดียวกันนั้นมีเหตุที่ศาลจะเพิ่มและลดโทษที่จะลงทั้ง 2 อย่าง ศาลต้องเพิ่มโทษที่จะลงก่อน รวมเป็นจำนวนเท่าใด แล้วเอาจำนวนที่รวมได้นั้นไปคิดลดลงอีกทีหนึ่ง เช่น จำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ศาลจะลงโทษจำคุก 2 ปี แต่มีเหตุเพิ่มโทษเพราะจำเลยกระทำความผิดซ้ำอีกศาลจึงเพิ่มโทษที่จะลง 1 ใน 3 และมีเหตุลดโทษเพราะมีเหตุบรรเทาโทษ ศาลลดโทษที่จะลงกึ่งหนึ่ง มีวิธีคำนวณดังนี้ เอาโทษที่จะลง 2 ปี ไปเพิ่ม 1 ใน 3 เป็นโทษจำคุก 2 ปี 8 เดือน แล้วเอามาลดกึ่งหนึ่งเหลือจำคุก 1 ปี 4 เดือน

ในกรณีโทษที่จะลงเป็นโทษประหารชีวิตหรือโทษจำคุกตลอดชีวิต และคดีนั้นมีเหตุทั้งเพิ่มและลดโทษที่จะลง ศาลย่อมเพิ่มโทษไม่ได้ ตามมาตรา 51 จึงลดได้อย่างเดียว ศาลจะนำไปลดก่อนแล้วจึงนำมาเพิ่มไม่ได้ เพราะขัดกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา 54 ตัวอย่างเช่น คดีนี้ศาลจะลงโทษจำคุกตลอดชีวิต มีเหตุเพิ่มโทษที่จะลงกึ่งหนึ่ง และลดโทษที่จะลงอีกกึ่งหนึ่ง จำเลยจะได้รับโทษจำคุก 25 ปี

ถ้าเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา และคดีนี้มีทั้งการเพิ่มและลด อาจคำนวณการเพิ่มโทษจำคุกเกินกว่า 50 ปีขึ้นไปได้ ถ้าลดแล้ว เหลือโทษจำคุกไม่เกิน 50 ปี เช่น ศาลจะลงโทษจำคุก 40 ปี มีเหตุเพิ่มโทษที่จะลงกึ่งหนึ่ง เช่น 60 ปี และลดโทษที่จะลงกึ่งหนึ่งเหลือโทษจำคุก 30 ปี ซึ่งไม่เกิน 50 ปี จึงไม่ขัดกับมาตรา 51 (เทียบเคียงฎีกาที่ 427/2512 และที่ 2699/2516)

3. ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากับหรือมากกว่าส่วนของการลดและศาลเห็นสมควร จะไม่เพิ่มไม่ลดก็ได้ เป็นการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจตามที่เห็นสมควร โดยศาลยังคงคิดคำนวณ

การเพิ่มลดให้ หรือศาลอาจจะคงโทษที่จะลงไว้ตามเดิม ไม่ต้องคิดเพิ่มลดก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นกรณีเป็นส่วนของการเพิ่มเท่ากับส่วนของการลด เช่น เพิ่มกึ่งหนึ่ง และลดกึ่งหนึ่ง หรือส่วนของการเพิ่มมากกว่าส่วนของการลด เช่น เพิ่มกึ่งหนึ่ง และลด 1 ใน 3

ตัวอย่าง 1 ศาลจะลงโทษจำคุก 2 ปี มีเหตุเพิ่มโทษกึ่งหนึ่ง และลดโทษกึ่งหนึ่ง ศาลคงให้ลงโทษจำคุก 2 ปีตามเดิมได้ หรือจะคิดคำนวณเพิ่มลดแล้ว เหลือโทษจำคุก 1 ปี 6 เดือน ก็ได้

ตัวอย่าง 2 ศาลจะลงโทษจำคุก 3 ปี มีเหตุเพิ่มโทษ 1 ใน 3 และลดกึ่งหนึ่ง ศาลต้องคิดคำนวณให้ เพราะส่วนของการเพิ่มน้อยกว่าส่วนของการลด เมื่อคิดเพิ่มลดแล้วเหลือโทษจำคุก 2 ปี

การที่ศาลใช้ดุลพินิจคงโทษไว้ตามเดิมโดยไม่คำนวณการเพิ่มลด เพราะส่วนของการเพิ่มเท่ากับหรือมากกว่าส่วนของการลดนี้ ศาลจะใช้กับโทษประหารชีวิต หรือโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก 50 ปี ก็ได้ คือ ไม่เพิ่มไม่ลด คงให้ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก 50 ปี ตามเดิม (ฎีกาที่ 752/2483, ที่ 264/2488, ที่ 263/2496, ที่ 308/2506 และที่ 199/2510) แต่การไม่เพิ่มไม่ลดนี้ เป็นผลร้ายแก่จำเลยมากกว่าการคิดเพิ่มลดให้ เช่น ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งลดโทษกึ่งหนึ่ง ถ้าคิดเพิ่มลดให้ จำเลยจะได้รับโทษจำคุก 25 ปี แต่ถ้าศาลคงไว้ตามเดิมโดยไม่เพิ่มไม่ลด จำเลยต้องรับโทษจำคุกตลอดชีวิต ดังนั้น แม้กฎหมายจะให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะทำได้ส่วนมากศาลมักคิดคำนวณให้ เว้นแต่กรณีที่ศาลเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมตามสภาพแห่งความผิด แต่ละคดี ศาลจึงจะคงโทษเดิมไม่เพิ่มลดให้ (ฎีกาที่ 308/2506)